

צ'ון תורני שכונ'י

בעזרה"ת אֵלֵינוּ שֶׁל תְּהִיָּה

גליון 712

בית הכנסת "עולי בבל" ע"ש הרב יוסף חיים זצ"ל רח' יוסף חיים אור-יהודה ת"ו

פרשת ואתחנן

בפתח האהל

"כי תוליד בנים ובני בנים ונושנתם בארץ, והשחתם... ועשיתם הרע בעיני ה' אלקיך להכעיסו". מכיוון שאתם מולידים בנים ובני בנים, והעולם כמנהגו נוהג, ואתם 'מתיישנים' בארץ, מובילה אתכם המציאות הזו לידי מחשבה שאין דין ואין דיין, ואיש הישר בעיניו יעשה. ממשיכה התורה ואומרת: "העידתי בכם היום את השמים ואת הארץ, כי אבד תאבדון מהר מעל הארץ", זאת אומרת, גם אם עד עכשיו האריך אלוקים אף והמתין שבני ישראל יעשו תשובה, כעת, בתקופת אחרית הימים, הוא יבקש את כל התשלום במזומן – "הוא מביא צרות צרורות זו לזו ותכופות, וצרה אל אחותה ניגשת" (לשון ה"כלי יקר"). זו הסיבה מדוע התורה כופלת ומדגישה "אבד תאבדון מהר" ומיד אחר כך "כי השמד תשמדון", וכמו שאמר ה"חפץ חיים" לתלמידיו, שבתקופת אחרית הימים, אם בני ישראל לא ישובו למוטב, הצרות יהיו תכופות זו לזו.

למרות כל דברי התוכחה המאיימים והחמורים, הקב"ה מבטיח הבטחה מדהימה: "בצר לך ומצאוך כל הדברים האלה באחרית הימים ושבת עד ה' אלקיך ושמעת בקלו: כי אל רחום ה' אלקיך, לא ירפך ולא ישחיתך ולא ישפח את ברית אבתיך". מבאר רש"י: "לא ירפך – מלהחזיק בד' ידיו... לא ייתן לך רפיון, לא יפריש אותך מאצלו". יש כאן הבטחה נפלאה. אלוקים מצדו לעולם לא יעזוב שום אדם מישראל. האדם בבחירתו יכול לעזוב את 'ידי' הבורא ולהישמט ממנו, אבל הבורא עולם מצדו לעולם לא יעזוב את האדם. ידו של הבורא תמיד מושטת לעברנו. גם אם במהלך הדורות עזבנו אותה, היא תמיד נשארת פתוחה, מצפה לנו. אנו רק צריכים לשוב ולאחוז בה.

שבת שלום שמשון אליעזר פוקס

"ואהבת את ה' אלוקיך".

הרה"ק רבי לוי יצחק מברדיטשוב זי"ע בספרו 'קדושת לוי', מסביר שישנם שתי דרגות באהבת ה'. ישנם כאלו שאוהבים את הקב"ה כאשר הם מתבוננים כמה הוא מעניק להם מידו המלאה והרחבה, נותן להם חיים טובים, גוף בריא, בית לגור בו, אשה וילדים, פרנסה וכדו'. בכל דבר אפשר להרחיב לפרטי פרטים עד כמה הוא נותן ונותן. גם מי שאין לו את כל מה שהיה רוצה, יבדוק ויגלה שמה שהוא מקבל הוא הרבה מאד. הרי כל טיפת חמצן שאנו יכולים לנשום בכוחות עצמנו הינו נס ופלא עצום שעלינו להודות עליו מכל הלב. כדברי המדרש בפסוק 'כל הנשמה תהלל י-ה' - על כל נשימה ונשימה תהלל י-ה. שלא לדבר על כך שהוא בחר רק בנו להיות עם סגולתו, וכן נתן לנו את ההזדמנות לחיות חיי נצח, לקיים מצוות בעולם הזה ולקבל שכר רב לעולם הבא בגן עדן. כאשר נבין עד כמה הבורא נותן ונותן הרי ברור שתתעורר בלבנו אהבה עזה אליו. אבל ישנה דרגה גבוהה יותר: כאשר אדם אוהב את הבורא גם אם הוא לא היה נותן לנו שום דבר, אלא בגין עצם הדבר שהוא אוהב אותנו, זה גורם לאדם לרגש חוזר של אהבה חזקה אליו.

בל נטעה לחשוב שאהבת ה' הינה דרגה הגדולה עלינו, המתאימה רק לאנשים רוחניים מורמים מעם. ממש לא, אהבת ה' היא מדה שכל יהודי יכול להגיע לכך. כמובא בספר שפת אמת: בנקודה הפנימית של כל יהודי טמון ניצוץ של אהבת ה', עליו רק לחשוף אותו ולטפח את הנקודה, על ידי מחשבה והתבוננות בכל הטוב והשפע שהבורא שמעניק, מתוך אהבה שהוא אוהב אותנו.

זמננו השבת
הדלקת נרות מוצאי שבת
8:21 7:19
 ט"ז לטמור על קדושת חג"צ
 אין לקרוא בשעת חתפ"ח
8:53 וית' 8:53

אָהַל הַהֵלֶלֶת

נטילת ידיים בים

הנמצא בחוף הים, ורוצה לאכול פת לחם, ואין לו מים ליטול את ידיו, האם רשאי ליטול את ידיו במי הים? **תשובה:** בדיני נטילת ידיים, המבוארים במשנה ובגמרא למדנו, שמים שהם מלוחים, פסולים לנטילת ידיים. וכן מים שהם מרים, עד כדי כך שאפילו בהמה או כלב אינו יכול לשתות מהם, פסולים לנטילת ידיים. וכן שנינו במשנה במסכת ידיים (פ"א משנה ג), שהמים המלוחים פסולים לנטילת ידיים. וכן פסקו כל הפוסקים, ומרן השולחן ערוך לפיכך הדין ברור, שאי אפשר לקחת כלי, ולמלאותו במי הים, וליטול בעזרתם את הידיים לסעודה. כי מים אלה פסולים לנטילה.

טבילת הידיים במי מעיין, ים, מקוה

וכל זה לגבי "נטילת ידיים", אבל יש עוד אופן לטהר את הידיים כדי לאכול לחם. והוא על ידי "טבילת הידיים". כלומר, הטבילת הידיים במי הים ממש, בלי להעביר את המים לכלי. ולדוגמא, הנמצא סמוך למעיין מים, אינו צריך ליטול את ידיו בכלי דווקא, אפילו אם המים מתוקים, אלא רשאי לטבול את ידיו במי המעיין, ומיד אחר כך רשאי לגעת ולאכול פת לחם. וכן הנמצא בים התיכון, אף על פי שהמים הנמצאים בו הם מלוחים, מכל מקום הוא רשאי להתקרב מעט לים, ולהטביל את ידיו בתוך מי הים. ובזה יוצא ידי חובת טבילת הידיים לסעודה. וכן הדין לגבי מקוה ומעיין.

להערות והארות, הנצח ות,
לעילוי נשמת וכו' 054-8566615
לקבלת העלון במייל נא לכתוב ל:
8444774@Gmail.com

אהל לחידוש

חידושים ופנינים לשולחן השבת

"ואתחנן אל ה'".

משה רבינו ע"ה מתפלל תקט"ו תפילות, מדוע דוק תקט"ו? **פירש האדמו"ר ר' יששכר דב מבעלזא זי"ע ע"פ חז"ל שמקדש של מעלה מכוון כנגד מקדש של מטה. ואחז"ל הקב"ה ומחנה דיליה בנה לכותל הראשון, אברהם הכותל השני, יצחק השלישי, ויעקב רביעי, ומשה בנה לגג.**

וצ"ב "הקב"ה ומחנה דיליה" וכי הקב"ה צריך סיוע?

אלא ישנו שם קדוש של בנין שהוא בגי' "מחנה" -103, וכוונת חז"ל שהקב"ה בנאו בשם קדוש זה. עפ"ז ביאר האדמו"ר את דברי הגמ' [בפסחים פח] שאומרת אברהם קראו 'הר', יצחק קראו 'שדה', יעקב קראו 'בית', ומדוע כ"א שינה שמו? אלא כאמור קוב"ה בנה כותל ראשון עם שם "מחנה". בגי' 103 אברהם כותל שני וקראו הר - בגי' 206 עם הכולל - פעמיים 'מחנה'. יצחק הוסיף כותל שלישי וקראו 'שדה' בגי' 309 שלש פעמים גי' 'מחנה'. יעקב הוסיף כותל רביעי וקראו 'בית' בגי' 412 ארבע פעמים גי' 'מחנה'. בא משה והוסיף את הגג ומניין חמש פעמים 'מחנה' עולה 515 - תקט"ו! וזה עניין מנין תקט"ו תפילות של משה, שכל ענינו ליכנס לארץ היה ע"מ לבנות ביהמ"ק של מטה המכוון כנגד ביהמ"ק של מעלה שהשלמת בניינו עולה תקט"ו!

בדרך רמז אמר הצדיק ר' חיים סנואני זצ"ל שהטעם שפרשת ואתחנן נכתבה לאחר פרשת דברים ללמדנו שכאשר האדם נאלץ להתבטל מלימוד התורה, במקום שידבר דברים בטלים לשון שקר ולשון הרע וליצנות עם חברים מה יעשה? - יפתח פיו בחכמה ויתחנן לפני הקב"ה שיפדה את עמו ישראל השרויים בגלות ויקבצם מארבע כנפות הארץ, ויחוס עליו ועל בני ביתו שינצלו מכל חטא ועוון, וכן על זה הדרך, כי כל דברי התחינות והבקשות שהאדם יכול לאומרם בעל פה יאמרם, וזה הרמז העולה מסמיכות פרשת דברים לפרשת ואתחנן להורות לנו שבזמן שאנו בטלים מן התורה בעל כורחנו, אזי במקום דברים בטלים שנדבר, אמור במקומם ואתחנן דהיינו דברי תחנונים.

אהל המעשה

רבי יהונתן אייבשיץ זצ"ל, נודע בחכמתו הגדולה ובחריפות שכלו כבר מעת שהיה ילד קטן. דא עקא, שכמעט כגודל חוכמתו היה גודל שובבותו. יום אחד, כשהלך הילד יהונתן ברחוב, נטפל אליו גוי בריון והתחיל להכותו. להפתעתו של הגוי, הוציא הילד מטבע מכיסו, הושיט לו ואמר: "הנה, קח, זה מגיע לך. הייתי נותן לך יותר, אבל זה כל מה שיש לי". "מה זה?" תמה הגוי. "אני הכיתי אותך ואתה נותן לי מתנה?"

השיבו הילד: "וכי אינך יודע? היום יום מיוחד אצלנו, היהודים. ביום הזה, אם גוי מכה יהודי, היהודי חייב לתת לגוי את כל הכסף שיש לו בכיסים". הגוי התלהב. למה לו להציק לילד קטן, שממילא אין לו כסף לשלם על ההצקות? מוטב שילך למצוא יהודי עשיר כדי לקבל ממנו הרבה כסף! מיד עזב את יהונתן הקטן לנפשו, והלך להמתין בסמוך לביתו של נשיא הקהילה היהודית, שהיה עשיר גדול ומקורב למלכות. כאשר יצא נשיא הקהילה מביתו, ניגש אליו הגוי והתחיל להכותו. צעק האיש צעקות איומות, ומיד מיהרו למקום שוטרים שתפסו את הגוי הבריון, והפליאו בו את מכותיהם. כאשר ישב הגוי בתחנת המשטרה, כפות ואזוק, מצפה לגור דינו, אמרו לו השוטרים הגויים: "שוטה שכמותך, לא מצאת יהודי אחר להכות, רק את נשיא הקהילה העשיר, המקושר לשלטון? למה עשית דבר כזה?". סיפר להם הגוי את כל המעשה עם רבי יהונתן הקטן. אמרו לו: "אה, הכית גם את הילד? גם על זה תיענש!". כך, על ידי חכמת הדיבור הנפלאה שלו, נחלץ הילד יהונתן מצרה, וגם לימד את הגוי הרשע לקח, לבל יתעלל עוד בחסרי ישע.

איך לקבל את הפרס המובטח

כאמור, היה רבי יהונתן אייבשיץ שובב גדול בילדותו, ולבסוף נעשה מגדולי ישראל המופלגים. פעם הוצרך אביו לצאת לכנס של רבנים שנערך בעיר מרוחקת, ועמד להיעדר מהבית זמן מה. אמרה האם: "ומה יהיה עם יהונתן בזמן הזה? איך אוכל להסתדר עם מעלליו המרובים?". "אל תדאגי", אמר לה האב, "אני אטפל בכך". קרא ליהונתן ואמר לו: "אני צריך לנסוע לכנס חשוב, ואיעדר מהבית מספר ימים. אני מבקש ממך שתתנהג יפה ולא תצער את אמא בתעלולים ובהשתובבויות. ומאחר ואני יודע שקשה לך לפעמים להתגבר על יצר השובבות, אנסה לעזור לך על ידי פרס. אם אשמע בשובי שלא עוללת שום תעלולים - תקבל שעון יפה שאקנה בעיר הגדולה".

באותם ימים רק עשירים גדולים הרשו לעצמם לקנות שעון, ויהונתן הקטן התלהב מאד.

"אבל רק אם תתנהג יפה", הזכיר אביו. "ודאי, אבא. אין שום ספק! מה לא עושים בשביל שעון?". ביום הראשון לאחר צאתו של האב מהבית, עמדה ההבטחה על השעון בראש מעייניו של יהונתן, ולא היו שום תעלולים. ביום השני הוא הצליח להתאפק כמעט כל הזמן, אבל ביום השלישי כבר השתובב הילד במרץ, והיום הרביעי היה מלא וגדוש תעלולים. שב האב לביתו, ולאחר שדרש בשלום אשתו שאל: "היכן יהונתן?". "עדיין לא שב מהמלמד".

"ואיך הוא התנהג?". "מוטב שלא לשאול... הרבה הרפתקאות עברו עלי בגלל רעיונותיו ותעלוליו".

"על אף השעון שהבטחתי לך?", "על אף השעון". הגיע יהונתן הקטן הביתה, ומצא את אביו יושב לומד. אביו חבקו ונשקו, אבל יהונתן ידע שאת השעון הוא לא יקבל. פנה אל אביו ואמר: "מה שלומך, אבא? איך היה בכנס הרבנים? אמא כבר סיפרה לך, כנראה, איך התנהגתי. אני יודע, שלא מגיע לי בכלל לקבל את השעון. איך היו הדרשות? איפה דרשתי?". אחרי שאביו ענה על שאלותיו, הוסיף יהונתן הקטן ושאל: "היו שם שעונים יפים, בעיר הגדולה?". "יפים מאד". "וקנית שעון, למקרה שאתנהג יפה?". "ודאי שקנית". "לא מגיע לי לקבל את השעון", אמר יהונתן. "אל תיתן לי אותו. רק תראה לי איך השעון נראה". האב הכניס את היד לכיס של המעיל, והוציא שעון. "כמה הוא יפה, אבא! אני יכול להחזיק אותו רק לזמן קצר? לא מגיע לי לקבל אותו, בכלל לא, אבל רק לנסות אותו זמן קצר". נתן לו האב את השעון. "אבא, איזה שעון נהדר! אבא, אני מבטיח לך שאני אתנהג ממש נפלא. אבא, אני אעשה לך המון נחת. אבא, אתה רוצה שאני אגיד לך עכשיו מאה משניות בעל פה? אבא, בבקשה, תשאיר אצלי את השעון". הביט האב על בנו באהבה ואמר: "טוב, קח לך את השעון, אבל כדאי מאד שמהיום תתחיל להתנהג כראוי". כך הצליח הילד יהונתן לרצות ולפתות את אביו בדבריו, אך בסופו של דבר חינוך האב הצליח. הילד הקטן והשובב נעשה מגדולי חכמי ישראל בדורות האחרונים, ראש ישיבה, רב ופוסק, ומקובל גדול, בקי בנגלה ובנסתר, ואף חיבר ספרים רבים, כולם עמוקים מאד. ואיך הגיע הילד השובב לכל זה? בזכות אביו, שהשכיל לנווטו לכיוון הנכון.

משה רבנו ביקש מהקב"ה: "ה' אלוקים... אעברה נא ואראה את הארץ הטובה" - רק אעבור בארץ ואראה, ומיד אצא. אמר לו הקב"ה: "רב לך, אל תוסף דבר אלי עוד בדבר הזה. עלה ראש הפסגה, ושא עיניך ימה וצפונה ותימנה ומזרחה, וראה בעיניך, כי לא תעבור את הירדן הזה" - מאחר והנך משתוקק לראות את הארץ הקדושה, תוכל לראותה, אך רק מראש הפסגה, בלי להיכנס לתוכה. ולמה? כי "הצדיקים יודעים לרצות את בוראם", וחזקה על משה רבנו שאם ייכנס לראותה - יבקש להישאר בה, וכבר גזר הקב"ה שלא ייכנס, כי לא טוב הדבר למשה רבנו ולעם ישראל כולו.

בדומה לכך ניתן לבאר את הפסוק בתהלים (פ"ה, ח'): "הראנו ה' חסדך וישעך תתן לנו". מבקשים אנו: ריבונו של עולם, לא מגיע לנו לקבל את החסד, אבל רק תראה לנו אותו, בבקשה. ולאחר שהקב"ה מראה את החסדים, מבקשים שוב: "וישעך תיתן לנו", מאחר וכבר הראית לנו, אנא תן לנו את חסדיך וישעך. (מהספר "משכני אחרריך")

קצת מאתנו

בפרשתנו, פרשת ואתחנן, נאמר הציווי: "ושנתם לבניך ודברת בם בשבתך בביתך ובלכתך בדרך ובשכבך ובקומך" הרמב"ן מסביר כי "ושנתם" – היא החובה לספר וללמד את הבנים את המצוות. רק לאחר מכן מופיע הציווי "ודברת בם" – הציווי הזה מתייחס לכך שהאב בעצמו צריך לדבר דברי תורה, והאבן עזרא מבאר "דיברת בם" – בפה ובלב. לכאורה, נראה כי הציוויים מופיעים בסדר הפוך ממה שהיינו מצפים. הגיוני יותר שהציווי "ודברת בם" יהיה מוקדם ל- "ושנתם לבניך" – קודם ילמד האבא בעצמו, ואח"כ ילמד את ילדיו. על כך עונה ה"שרידי אש" זצוק"ל, שכאן התורה נותנת לנו את הנוסחה המנצחת לחינוך הילדים, והיא שעיקר החינוך נעשה לא דרך הדיבור, אלא דרך הדוגמה האישית של האב לילדיו שלו. כלומר, המסרים הלא מילוליים שלנו כהורים ידבקו בילדים שלנו יותר מכול הסבר מעמיק או הטפת מוסר, כשם שביקור בחנות בשמים או ביקור בשוק דגים ישאיר את ניחוחו האופייני עליך גם מבלי לנסות אף טסטר או לגעת באף דג. הסיבה לכך היא שהילדים הם חקיניים טובים. הם למדים דרך חיקוי ההורים, והם מושפעים ממה שהם רואים בתדירות גבוהה. בתהליך למידה זה, דפוסי ההתנהגות של ההורה מצולמים והופכים לחלק מתת המודע של הילד. אחד הדברים המפריעים ביותר בחינוך הילדים הוא כאשר האב דורש מבנו דברים שהוא עצמו לא עומד בהם. ועל זה כותב ה"שרידי אש" זצוק"ל: "לעיתים תכופות חולפים הרהורים אצל הבנים, האמנם גזירה זו שגזר עלי אבי אף הוא בכללה, האמנם במידה שמדד לי מודד לעצמו...? או שמא הוא מחמיר לאחרים ומקל לעצמו?! הרהורים אלו הם אחד המוקשים בעבודת החינוך ומהגורמים לבידול וריחוק בין בנים להוריהם".

כיצד ואיך נשנן לבנים? דרך "ודברת בם בשבתך בביתך ובלכתך בדרך ובשכבך ובקומך", דרך זה שהבן שלך יראה אותך לומד בעצמך בכל זמן. גם בבית גם בדרך, גם בשכבך וגם בקומך – יראה הילד את אביו לומד ומתנהג על פי תורתנו הקדושה, אזי ילמד גם הוא ליישם בעצמו את הדברים. כלומר, כול עוד קיימת חפיפה בין מה שאנו אומרים לאיך שאנו מתנהגים, ההתנהלות היומיומית שלנו ממחישה ומדגימה לילד איך מתנהגים ונוהגים. לכן גם אם הילד רואה אותנו בסיטואציה לא מחמיאה, לדוגמה, כאשר אנו חווים כעס על משהו או מישהו, הילד יכול ללמוד איך שולטים בכעס, איך מתקשרים נכון בשעת הכעס, איך מבקשים סליחה ומשלימים וכדומה, ומכאן הוא צומח. מסופר על זוג הורים טריים אשר זה עתה נולד להם בנם הראשון. הם נכנסו בהתרגשות אל החפץ חיים, ובאו להתיעץ עמו כיצד לחנך את ילדם. אמר להם החפץ חיים: "עכשיו הגעתם? עתה כבר מאוחר מדי! היה עליכם לבוא לפני עשרים שנה!". כלומר, כדי לחנך את ילדיו - עלינו לעבוד קודם כל על מידותינו, עוד לפני הנישואים ובמהלכם. אם נתרגל ונעבוד על מידותינו, נתקדם ונשתפר יום יום, רק אז נוכל יותר להצליח בחינוך, ובמצב זה אפשר יהיה לדרוש זאת גם מילדנו. אם כך, בהכנה שכזאת ובתהליך שכזה, פנימיות טובה תקרין החוצה ותשפיע על בני הבית ועל כל הסביבה שלנו, וממילא לא נצטרך לבקר את הילדים שלנו, והחיקוי של כל הטוב הזה יהפוך לטבע שלהם.

**לבריאות ברכה והצלחה
סמי בן חילוה הי"ו
שמחה בת שרה הי"ו
הם וילדיהם וכל אשר להם.**

**סעיד אשר בן לאה הי"ו
אורה בת סניורה הי"ו**

שיעור בפרשת שבוע
מהרב שמשון פוקס שליט"א
כל יום חמישי
מיד לאחר מנחה
בביכנ"ס אור אבנר
רח' משה דיין קרית הסביונים יהוד
מנחה - בשעה 19:20

**בית הכנסת
"יעולי בבל"**
גי'ש הרב יוסף חיים זצ"ל

**תפילות בימי חול: שחרית - 7:30
מנחה - 19:15 ערבית - 20:00**

שיעורי תורה שעה לפני מנחה
יום א' ב' ד' - רב בית הכנסת
הרב יהונתן הכהן אמדדי שליט"א
יום ג' - הרב שמשון פוקס שליט"א
יום ה' - הרב נאור דרשני שליט"א
יום ה' - הרב רפאל עגיב שליט"א
בשעה 20:30

תפילות שבת חודש:
(מנין פלג - שה"ש - 17:50 מנחה - 18:05)
שיר השירים - 19:00 מנחה - 19:10
קבלת שבת - 19:45

שחרית - 7:00 מנחה א' - 13:30
מנחה ב' - 19:00 ערבית - 20:00

שיעורי תורה בשבת:
הרב בן יאבו שליט"א - 12:30 וב- 14:10

"עץ חיים היא למחזיקים בה"
לזכות להצלחה ולבריאות איתנה

אסף מזרחי בן רחל ומשפ' הי"ו
שאל סאלם בן נג'ט ומשפ' הי"ו
דוד אשר בן איבון ומשפ' הי"ו
דוד חיים בן עליזה ומשפ' הי"ו
טוביה שרבי בן נוימה ומשפ' הי"ו
אופיר דלל בן אורה ומשפ' הי"ו

בית הכנסת "היכל יצחק דוד"
רח' דוד אלעזר 18

**תפילות שחרית - 7:00
מנחה וערבית (סמוכות) 19:15**

שיעורי תורה מידי יום אחרי ערבית

יום א' - הרב שמשון פוקס שליט"א
יום ב' - הגאון ר' אברהם הכהן שליט"א
יום ג' - הרב שלום אטלן שליט"א
יום ד' - הרב בן יאבו שליט"א
יום ה' - הרב דניאל קמחי שליט"א

**לימוד אברכים עם תלמידים כל יום שני ורביעי בשעה 20:00
ערבית מאוחרת: יום ב' 20:45 יום ד' 20:45 יום ה' 21:00**